

Жоба туралы қысқаша ақпарат

Жоба аты	<p>AP19680046 «Солтүстік-Шығыс Жетісу сақ ескерткіштері (Қоғалы алқабының материалдары бойынша)» Жоба жетекшісі: Т.Ғ.д., қауымд. профессор Д.С. Байғунаков</p>
Жоба өзектілігі	<p>Жоба Солтүстік-Шығыс Жетісудың ерте темір дәуірінің ескерткіштерін, атап айтқанда Жетісу облысы Кербұлақ ауданының аумағында орналасқан Қоғалы алқабының сақ тайпаларын зерттеуге бағытталған. Сақ мәдениеті Қазақстан археологиясында ғана емес, жалпы Еуразияда (скифтер) біртұтас сако-скиф әлеміне бірігіп маңызды орын алады. Осы тарихи уақыт аралығында ерте көшпенділер тайпалары материалдық және рухани мәдениет саласында айтарлықтай жетістіктерге қол жеткізді.</p>
Жоба мақсаты	<p>Жетісу облысы Кербұлақ ауданының аумағында орналасқан Қоғалы алқабының мысалында Солтүстік-Шығыс Жетісудың ерте темір дәуіріндегі элиталық және қатардағы сақ ескерткіштерін археологиялық зерттеу.</p>
Жоба міндеттері	<ul style="list-style-type: none"> •Қоғалы алқабындағы археологиялық ескерткіштердің төрт тобын есепке алуды және паспорттауды жоспардың аспаптық түсірілімімен, фото-бейнежазбамен және әрбір ескерткіштің толық сипаттамасымен жүргізу; •бір орта қорғанның қазба жұмыстары (диаметрі кемінде 40 м және биіктігі 3,м); •2-3 ұсақ қорғандарды қазу; •Қоғалы алқабының сақ (мүмкін үйсін) қорғандарынан қазба және көтеру материалдарын ғылыми айналымға енгізу; •олардың мәдени-тарихи байланысын, хронологиясын, мәдени-тарихи ұқсастық және тарихи қайта құру арқылы басқа аймақтармен байланысын анықтау; •Тарбағатай, Жетісу, Қаратау-Сырдария өңірі, Үстірт-Оңтүстік Орал, Сарыарқа-Торғай, орта Ертіс далаларының патшалық және элиталық ескерткіштері жүйесіндегі Қоғалы элиталық қорғандарының орны мен маңызын анықтау; •Қазақстан аумағының сако-скиф қауымдастығының дамуының әлеуметтік-экономикалық деңгейін куәландыратын жаңа материалдар мен артефактілерді ғылыми айналымға енгізу.
Күтілетін және қол жеткізілген нәтижелер	<p>Солтүстік-Шығыс Жетісу археологиялық ескерткіштерін зерттеу соңында Қоғалы алқабының мысалында сақ-скиф мәдени әлемінің жалпы жүйесінде осы кешеннің бірқатар ерекшеліктерін анықтау жоспарлануда. Бұдан басқа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Қоғалы алқабындағы археологиялық ескерткіштердің төрт тобының төлқұжаты құрастырылды, жоспардың аспаптық

түсірілімі, фото-бейне түсірілімі және әрбір ескерткіштің толық сипаттамасы;

- бір орта қорғанның (диаметрі кемінде 40 м және биіктігі 3 м)

- Қазбалық зерттеуінің толық есепті материалы жасалды; 3 шағын қорғанды қазу зерттеуінің толық есепті материалы жасалды;

- ғылыми айналымға көтергіш Қорғаннан тыс материалдар енгізілді; Қоғалы материалдарының тек Жетісу мен үйсіндердің ғана емес, сонымен қатар Тарбағатай, Қаратау-Сырдария өңірі, Үстірт-Оңтүстік Орал, Сарыарқа-Торғай, орта Ертіс далалары сақтарының тарихи-мәдени өміріндегі орны анықталды; қазылған ескерткіштердің хронологиясы, тарихи-мәдени тиесілігі анықталды;

- Солтүстік-Шығыс Жетісу сақтары дамуының шаруашылық-экономикалық, әлеуметтік-саяси деңгейі туралы куәландыратын жаңа материалдар мен артефактілер ғылыми айналымға енгізілді.

Қазба және іздеу жұмыстары барысында артефактілер ҚР мұражайларының қорлары мен экспозицияларын толықтырады. зерттеудің алдын ала нәтижелері бойынша ғылыми басылымды дайындау және жариялау.

Шетелдік рецензияланатын ғылыми журналдарда мақалалар жариялау жоспарлануда. Web of Science базасының Social Science Citation Index, Arts and Humanities Citation Index және (немесе) Russian Science Citation Index индекстелетін және (немесе) Scopus базасында кемінде 35 (отыз бес) CiteScore бойынша процентілі бар рецензияланатын ғылыми басылымда 1 (бір) мақала немесе шолу жарияланады. European Journal of Science and Theology <https://www.scopus.com/sourceid/19400157273>

Зерттеу нәтижелерін жариялауға арналған болжамды отандық басылымдар:

- БҒСБК ұсынған рецензияланатын шетелдік және (немесе) отандық басылымдарда 2 (екі) мақала және (немесе) шолулар жариялау;

- Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ хабаршысы. Сер.тарихшы.;

- ҚазҰПУ хабаршысы. Абай. Сер. Тарихи және әлеуметтік-саяси ғылымдар; Отан тарихы.

Археологиялық зерттеулер арқылы археолог мамандардың тар шеңбері мен қоғам арасында диалог орнатуға, жинақталған біліммен бөлісуге және ұлттық байлықты сақтау үшін күш біріктіруге әрекет жасалады. Алынған нәтижелер жалпы білім беретін және арнайы оқу орындарында білім беру бағдарламаларын әзірлеу үшін де, археология, этнология және Тарих бойынша жалпылама жұмыстарды жазу үшін де пайдаланылуы мүмкін. Сондай-ақ, материалдар жерлеу рәсімдері, культтер мен рәсімдер, сәулет құрылыстары және Орталық Азияның мәдени-генетикалық аспектілері бойынша жалпылама жұмыстарды дайындауда; дәстүр сабақтастығының байланыстары мәселелері бойынша

	<p>жұмыстар жазу үшін; сақ тайпаларының мәдениетіне арнайы курстар әзірлеу үшін; археология бойынша оқу-әдістемелік кешендер құру кезінде пайдаланылуы мүмкін.</p> <p>Бірегей археологиялық реконструкциялар мен бірегей артефактілер болашақта Қазақстан Республикасының музей қорлары мен экспозицияларын толықтырады, бұл біздің еліміздің тарихи өткеніне туристік қызығушылықты арттырады. Сонымен қатар, ғылыми жобаны іске асыру әлеуметтік-экономикалық және ғылыми-техникалық салаларға оң әсер етеді. Біріншіден, бұл жергілікті ғылыми қызметкерлер үшін жаңа жұмыс орындарын құруға әкеледі. Екіншіден, техникалық жабдықтарды жалға алу, қажетті материалдар мен жабдықтарды сатып алу нәтижесінде өңір экономикасының дамуына елеулі үлес қосылатын болады. Үшіншіден, жергілікті ғылыми мекемелерді инновациялық жабдықтармен толықтыру салдарынан олар арнайы дағдыларды меңгерген әлемнің жетекші ғылыми ұйымдарында біліктілігін арттырудан өту талап етіледі.</p> <p>Алынған нәтижелердің мақсатты тұтынушылары тарих, археология, антропология және этнография, сондай-ақ Философия, Дінтану және өнертану мамандықтарының студенттері, магистранттары, докторанттары болып табылады. Зерттеу нәтижелері археолог ғалымдарға, этнографтарға, мәдениеттанушыларға, Фольклористерге және Еуразияның ежелгі тайпаларының дүниетанымы, культтары, рәсімдері, мәдениеті мәселелерімен айналысатын басқа мамандарға арналған.</p>
<p>Зерттеу тобы мүшелерінің аты-жөні, идентификаторлары (Scopus Author ID, Researcher ID, ORCID, бар болса) және сәйкес профильдерге сілтемелер</p>	<p>1. Байгунаков Досбол Сулейменович, доктор исторических наук, Индекс Хирша – 1, ORCID: 0000-0002-1022-0483 Scopus author ID: 56278656800</p> <p>2. Шакенов С.Т. – научный сотрудник института «Археологии и антропологии» КазНУ им. аль-Фараби.</p> <p>3. Ергабылов А.Е. – магистр гуманитарных наук, PhD докторант кафедры археологии, этнологии и музеологии КазНУ им. аль-Фараби.</p>
<p>Жарияланымдар тізімі (URL, DOI көрсетілген)</p>	
<p>Патент туралы ақпарат</p>	<p>-</p>